

MASARYKOVA UNIVERZITA

Moderní koncept města

Občanská vybavenost

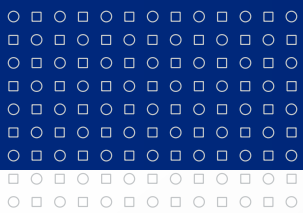
Obsah přednášky

➤ **Vzdělávací infrastruktura.**

➤ **Sociální infrastruktura.**

Základní charakteristika

- ❏ Občanská vybavenost – slouží všem obyvatelům.
- ❏ Budovy pro veřejný zájem.
- ❏ Budovy – obchodní, zdravotnické, školské, státní, sportovní atd.
- ❏ Budovaly se i doprovodné prvky – např. dětská hřiště.

Vzdělávací infrastruktura

Vzdělávací infrastruktura

- ☒ Zahrnuje plochy a budovy pro šíření vzdělávání na všech stupních (předškolní, základní, středoškolské, vysokoškolské a celoživotní).
- ☒ Jedná se o souhrn movitých i nemovitých věcí pro potřeby vzdělávání (tedy nejen plochy a budovy, ale i např. vybavení učeben).

Vzdělávací infrastruktura

- ❑ Rozlišujte školy a školská zařízení.
- ❑ Školy - člení podle dosahovaného stupně vzdělání a podle charakteru poskytovaného vzdělávání na:
  - ❑ mateřské školy,
  - ❑ základní školy,
  - ❑ střední školy (gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště),
  - ❑ konzervatoře,
  - ❑ vyšší odborné školy,
  - ❑ základní umělecké školy,
  - ❑ jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky (uvedené instituce upravuje školský zákon)
  - ❑ vysoké školy (ty upravuje zákon o vysokých školách).

Předškolní vzdělání

- Probíhá v mateřských školách a jeslích.
- Zřizovatelem mateřské školy je ve většině případů obec, popř. svazek obcí.
- Součástí péče v mateřské škole je stravování (zajišťované školními jídelnami, které jsou zpravidla součástí mateřské školy), odpočinek (spánek) a pobyt venku. Tomu je přizpůsobeno i vybavení a zařízení mateřské školy (vedle tříd jsou zde i jídelny, ložnice a zahrady).
- Zřizovatelem jeslí jsou v současnosti obce (města) a několik soukromých subjektů.

Předškolní vzdělání

	2002/03	2004/05	2006/07	2007/08
Počet dětí	278 859	280 487	282 017	287 945
Počet škol*	5 558	4 776	4 696	4 689
Počet tříd	12 304	12 139	12 168	12 369
Počet dětí na třídu	22,7	22,9	23,2	23,3
Počet dětí na školu	50,2	58,7	60,1	61,4

Rok	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Počet jeslí*	1 043	486	381	247	235	207	151	101	58
Počet míst	39 829	-	13 196	9 265	8 565	7 574	5 551	2 965	2 191

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet jeslí*	67	65	59	58	60	58	54	48
Počet míst	1 913	1 867	1 717	1 674	1 770	1 708	1 671	1 537

Základní vzdělání

- Převážná většina populace nabývá základního vzdělání na základní škole s následující strukturou:
  - první stupeň (primární úroveň) zahrnuje ročníky 1.–5.,
  - druhý stupeň (nižší sekundární úroveň) ročníky 6.–9.
- Některé školy však nemají všechny ročníky nebo jsou tvořeny jen prvním či druhým stupněm (většinou se jedná o menší obce).
- Zřizovatelem veřejných základních škol jsou zpravidla obce či svazky obcí, školy však mohou být také soukromé nebo církevní.

Základní vzdělání

- Základní umělecké školy poskytují základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech. Ne však celé populaci – jde o vzdělávání zájmové určené převážně pro žáky základních a středních škol; základní umělecké školy však mohou organizovat i studium pro dospělé.

- Příklad oborů:
  - hudební,
  - taneční,
  - výtvarný
  - a literárně dramatický.

Základní vzdělání

- Na území obce, části obce nebo na území více obcí se vymezují školské obvody tzv. spádových škol.
- V rámci základní dopravní obslužnosti území kraje je kraj povinen zajistit dopravu do spádové školy a ze spádové školy, pokud vzdálenost spádové školy od místa trvalého pobytu žáka přesáhne 4 km.
- Protože ČR se vyznačuje velkým počtem malých obcí, výsledkem je velký počet malých škol (28 % běžných základních škol má méně než 50 žáků).
- Zakládání škol málotřídních, tedy takových, v nichž jsou na prvním stupni ve třídě zařazeni žáci dvou nebo více (v krajním případě jednotřídky všech pěti) ročníků prvního stupně.

	2002/03	2004/05	2006/07	2007/08
Počet žáků	994 130	917 738	842 249	812 833
Počet škol	3 961	3 785	3 723	3 704
Počet tříd	46 329	42 836	40 356	39 464
Počet žáků na školu	251	242	226,2	219,4
Počet žáků na třídu:				
- oba stupně	21,5	21,4	20,9	20,6
- první stupeň	20,6	20,3	19,8	19,8
- druhý stupeň	22,6	22,8	22,2	21,7

Základní školy

Základní umělecké školy

	2002/03	2004/05	2006/07	2007/08
Počet škol celkem	470	473	476	478
Žáci celkem	222 101	219 416	218 822	222 517
Učitelé přepočtení na plný úvazek	7 322,6	7 408,0	7 113,0	7 145,7
Žáci v jednotlivých oborech:				
- hudební obor	143 771	143 363	141 170	143 845
- taneční obor	25 227	24 315	25 574	26 244
- výtvarný obor	45 436	44 106	44 632	44 827
- literárně-dramatický obor	7 667	7 628	7 446	7 601

Vyšší sekundární vzdělání

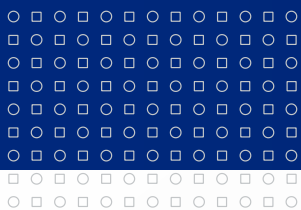
- ☒ Může být ***všeobecné*** nebo ***odborné***.
- ☒ Úspěšným ukončením příslušného vzdělávacího programu ve střední škole se dosahuje těchto stupňů vzdělání:
  - a) střední vzdělání,
  - b) střední vzdělání s výučním listem,
  - c) střední vzdělání s maturitní zkouškou.
- ☒ Mohou být veřejné i soukromé. Veřejné vlastní obec, svazek obcí, kraj případně stát.

Vyšší sekundární vzdělání

- ❏ Před rokem 1989 byla výstavba škol součástí systému komplexní bytové výstavby a školy byly rozmístěny velmi rovnoměrně.
- ❏ Po roce 1989 vznikalo mnoho nových škol. Počet běžných středních škol v období 1989/90 až 1996/97 narostl o 854 škol na 2100 škol (o 69 %).
- ❏ Geografická dostupnost vzrostla i v důsledku rozvolnění dříve většinou striktně monotypní oborové struktury: odborné školy vycházejí rozmanitější nabídkou studijních oborů vstříc poptávce.

	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Počet žáků celkem	141 560	142 449	142 647	143 758	145 450	145 447
z toho ve studiu:						
- čtyřletého programu gymnázia*	52 905	54 208	56 359	57 684	59 617	59 437
- víceletého programu gymnázia**	88 655	88 241	86 288	86 074	85 833	86 010
z nich na nižší sekundární úrovni	41 922	42 190	42 514	43 114	42 955	42 829
Počet škol	343	348	345	354	361	373

Všeobecné vzdělávání (gymnázia)

Střední školy

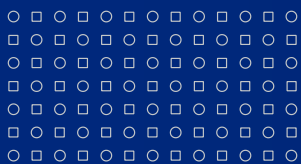
	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Počet škol***	1 991	1 475	1 439
Počet tříd	21 797	21 805	21 726

Terciární vzdělání

- Vzdělávání **vysokoškolské** a **vyšší odborné**.
- Vysokoškolské vzdělávání poskytují tradičně vysoké školy, vyšší odborné vzdělávání organizují prakticky zaměřené vyšší odborné školy a také konzervatoře.
- Z hlediska zřizovatele mohou být školy veřejné (původně zřizované státem, po reformě veřejné správy od r. 2001 kraji), státní, soukromé nebo církevní, které musí mít ke svému působení státní souhlas.
- Vysoké školy mohou být z hlediska zřizovatele:
  - veřejné, zřizované zákonem,
  - soukromé,
  - a státní (pouze vysoké školy vojenské a policejní) zřizované zákonem a řízené příslušnými ministerstvy.

	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Počet škol	170	168	174	177
Počet studentů (všechny formy studia)	29 759	28 792	27 650	28 774
- z toho žen	20 668	20 265	19 788	20 529
Počet studentů v denní formě vzdělávání	25 033	23 881	22 696	22 295
Počet studentů v ostatních formách vzdělávání	4 641	4 911	4 954	6 479

Vyšší odborné školy

Vysoké školy

	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Veřejné vysoké školy	24	24	24	24	25	25	25
Státní vysoké školy	4	4	4	2	2	2	2
Soukromé vysoké školy*	17	27	28	36	39	38	43
Celkem vysokých škol	45	55	56	62	66	65	70

Další vzdělávání

- ❑ Základní školy, které organizují především kursy k získání základního vzdělání;
- ❑ střední školy a vyšší odborné školy;
- ❑ jazykové školy;
- ❑ základní umělecké školy;
- ❑ vysoké školy;
- ❑ firmy/organizace (podniky, instituce, orgány státní správy), které poskytují vzdělávání především pro své zaměstnance,
- ❑ neziskové organizace: resortní vzdělávací instituce, nadace, církve, odbory, profesní organizace, politické strany, kulturní instituce (muzea, galerie, knihovny, kulturní domy),
- ❑ Vzdělávací organizace zřízené jako obecně prospěšné společnosti;
- ❑ komerční vzdělávací instituce.

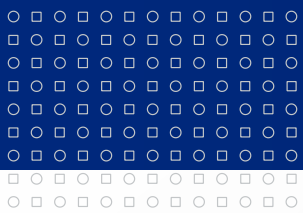
Další vzdělávání

- ❏ Firemní nebo resortní vzdělávání se nejčastěji uskutečňuje na pracovištích, zhusta dokonce v pracovní době.
- ❏ Dostupnost rekvalifikačního vzdělávání zajišťují úřady práce tak, aby byl uspokojen zájem uchazečů.
- ❏ Komerční vzdělávací instituce se snaží přiblížit poptávce, kvantitativně však převažuje nabídka.
- ❏ Kulturní instituce jsou především ve větších obcích, ale vzhledem ke kulturnímu a historickému bohatství země existují i v řadě obcí menších.
- ❏ Obecně je dostupnost velmi dobrá ve městech, problematická na venkově.

Školská zařízení

- Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- školská poradenská zařízení,
- školská výchovná a ubytovací zařízení,
- školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání,
- zařízení školního stravování,
- školská účelová zařízení,
- školská zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči.

Sociální infrastruktura

Sociální infrastruktura

- Sociální infrastruktura zajišťuje veřejné služby s bezprostředním dopadem na kvalitu života.
- Současné trendy stárnutí obyvatelstva a dynamického vývoje hospodářských odvětví zvyšují nároky na alternativní řešení a přizpůsobování sociální infrastruktury novým podmínkám.
- Důležitý je v tomto ohledu důraz na prevenci, flexibilitu vytvářených struktur a zaměření na sociální začleňování.

Sociální infrastruktura

- ❑ V České republice žije v současné době 14% občanů seniorského věku (65+).
- ❑ Z tohoto celkového počtu seniorů má v současné době závažnější či dlouhodobější zdravotní potíže (v jejich důsledku vyžaduje péči či systematickou pomoc) cca 300 – 400 tisíc seniorů.
- ❑ Dle analýzy a prognózy demografického vývoje v českých a moravských krajích do roku 2010 (autoři Burcin, Čermák, Kučera a Šídlo, r. 2005) zasáhne nejvíce růst počtu seniorů kraj Karlovarský, Ústecký a Liberecký.
- ❑ Očekává se 22% přírůstek osob starších 60 let.
- ❑ Nejrychleji bude stárnout obyvatelstvo severozápadního pohraničí.

Sociální infrastruktura

☒ Orientace na:

- a) rodinu a děti,
- b) občany těžce zdravotně postižené,
- c) staré občany,
- d) občany, kteří potřebují zvláštní pomoc,
- e) občany společensky nepřizpůsobené.

Sociální infrastruktura

- a) Ústavy sociální péče.
- b) Manželské a předmanželské poradny.
- c) Bydlení pro sociálně slabé rodiny s dětmi.
- d) Domovy pro matky s dětmi,
- e) Stanice pečovatelské služby pro děti,
- f) Zařízení pro občany, kteří potřebují zvláštní pomoc,
- g) Zařízení pro občany společensky nepřizpůsobené,
- h) Kluby důchodců,
- i) Samostatné jídelny s vlastní kuchyní pro důchodce,
- j) Zařízení pečovatelské služby, zejména zařízení pro denní pobyt starých občanů, střediska osobní hygieny a prádelny pečovatelské služby.

Azylový dům

- ❑ Komplex služeb, jehož cílem je pomoci člověku samostatně řešit nepříznivou životní situaci a stát se nezávislým na systému sociální pomoci nebo tuto závislost minimalizovat.
- ❑ Cílovou skupinou azylových domů jsou lidé, kteří se ocitnou v takové životní situaci, kterou vnímají jako obtížnou a naléhavou a nejsou schopni ji řešit vlastními silami.
- ❑ Komplex služeb se skládá zejména z těchto základních prvků: ubytování, stravování, poskytnutí informace, výchovné, vzdělávací a aktivační služby, pomoc při prosazování práv a zájmů, psychoterapie.

Centrum denních služeb

- ❑ Cílovou skupinu komplexu centra denních služeb tvoří lidé, kteří se z důvodu následků různých onemocnění ocitají v sociální izolaci, lidé s tělesným, mentálním, smyslovým postižením, nebo duševním onemocněním a jejich rodiny, lidé, kteří pro svůj handicap nejsou dočasně schopni obstát v běžném zaměstnání bez cizí pomoci, lidé znevýhodnění na trhu práce tak, že pro získání a udržení pracovního místa potřebují dlouhodobou podporu přímo na pracovišti.
- ❑ Způsob poskytování služby zohledňuje individuální schopnosti a potřeby konkrétního člověka.

Denní centrum

- ❑ Cílovou skupinu denních center tvoří zejména lidé v obtížné životní situaci, kteří nedovedou vyřešit své osobní, či rodinné problémy bez cizí pomoci.
- ❑ Komplex služby denní centra se skládá zejména z těchto základních prvků: zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, stravování, pomoc při sebeobsluze, pomoc při prosazování práv a zájmů.

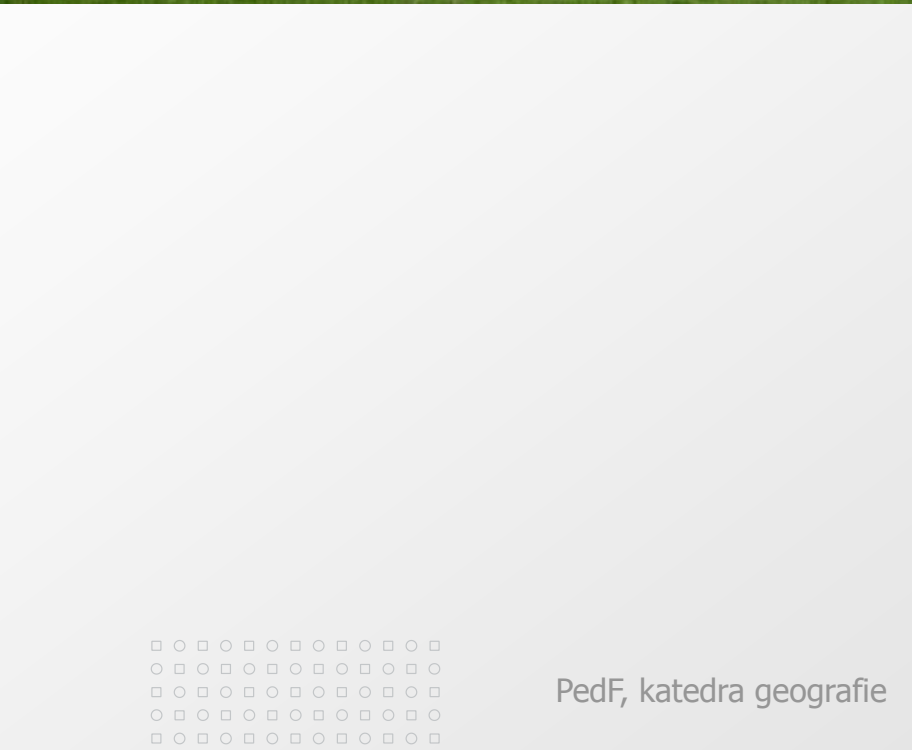
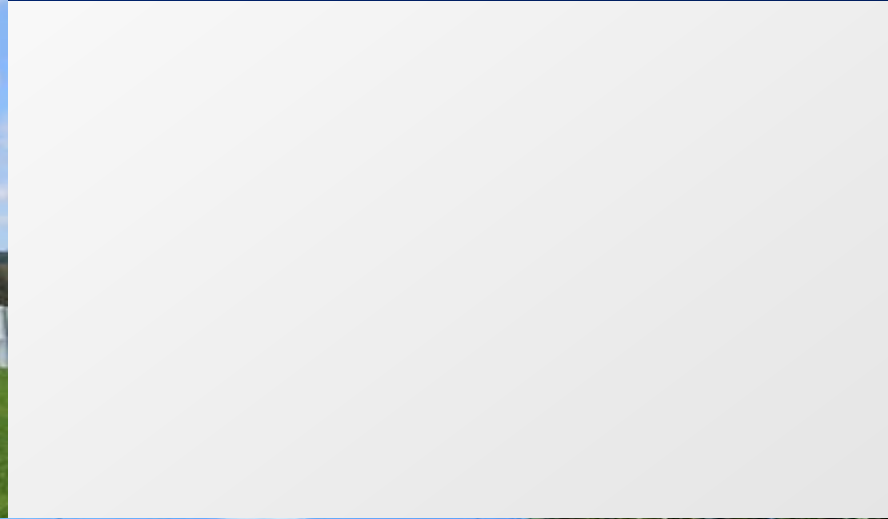
Denní centrum

činnost

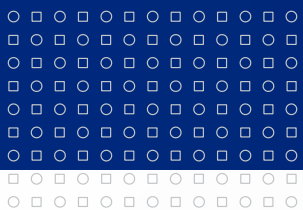
Domov a penzion pro seniory a občany se zdravotním postižením

- ❑ Poskytují komplex rezidenčních služeb, jehož cílem je podpora soběstačnosti člověka a zajištění podmínek pro důstojný aktivní život.
- ❑ Domov pro seniory a občany se zdravotním postižením zajišťuje dle individuálních potřeb člověka zejména: ubytování, stravování, pomoc při sebeobsluze, výchovné, vzdělávací a aktivizační služby, pomoc při prosazování práv a zájmů, pomoc při zajištění chodu domácnosti a poskytnutí informací.
- ❑ Domovy důchodců, domy s pečovatelskou službou, penziony pro seniory apod.

Dům na půli cesty

- ❑ Komplex služeb, jehož cílem je pomoci mladým lidem v procesu postupného zapojování do samostatného, běžného života a stát se nezávislým na systému sociální pomoci, popřípadě tuto závislost minimalizovat.
- ❑ Cílovou skupinou domů na půl cesty jsou mladí lidé, věkem blízkým hranici dospělosti, kteří se ocitnou v takové životní situaci, kterou vnímají jako obtížnou a naléhavou a nejsou schopni ji řešit vlastními silami ani za pomoci blízkého okolí a život v rodině pro ně není možný.

Dům na půli cesty

Komunitní centrum

- Komplex služeb jehož cílem je vyvolání a podporování zlepšení kvality života lidí v místním společenství prostřednictvím aktivace a propojování zdrojů jednotlivců, skupiny a společnosti.
- Cílovou skupinu komunitních center tvoří zejména lidé, kteří žijí v jedné lokalitě a mají určitý společný zájem či potřebu.
- Mateřská centra, umělecké dílny, kluby důchodců apod.

Chráněné bydlení, dílna

- Komplex služeb, jejímž cílem je podpořit člověka, aby mohl vést běžný způsob života ve vlastním nebo organizací poskytnutém bytě.
- Cílovou skupinu tohoto komplexu služeb chráněného bydlení tvoří lidé, kteří jsou v důsledku nemoci nebo postižení dlouhodobě či trvale znevýhodněni.
- Sociální byty, chráněné dílny, dětské domovy apod.

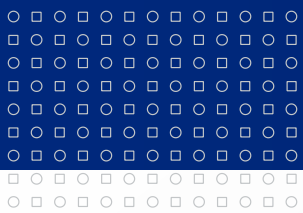
Stacionář

- ❏ Komplex služeb jehož cílem je zachování, či zlepšení kvality života uživatelů a poskytnutí úlevy pečujícím rodinám, nebo osobám blízkým.
- ❏ Cílovou skupinou stacionářů jsou lidé, kteří pro svůj věk nemohou žít zcela samostatně, ale rodina či osoba blízká je schopna se o ně část dne starat v jejich domácím prostředí.
- ❏ Pečovatelské a ošetřovatelské služby apod.

Nápravná zařízení

- Věznice
- Vazební věznice
- Nápravná zařízení pro děti a mládež

Pro dnešek vše!!!

